ECLI:LV:AT:2024:0509.11904004618.8.L
Lieta Nr. 11904004618, SKK-227/2024
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2024. gada 9. maijā

Senāts šādā sastāvā: senatores Sandra Kaija, Irīna Jansone, Inese Laura Zemīte,

iepazinies ar apsūdzētā /pers. A/, viņa aizstāvju zvērinātu advokātu Igora Sandlera un Jura Grīnvalda kasācijas sūdzībām, kā arī J. Grīnvalda kasācijas sūdzības papildinājumiem par Rīgas apgabaltiesas 2024. gada 22. janvāra spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. pantā un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Šī panta trešā daļa noteic, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Kriminālprocesa likuma 573. panta pirmā daļa noteic, ka nolēmumu tiesiskumu kasācijas kārtībā pārbauda tikai tādā gadījumā, ja kasācijas sūdzībā vai protestā izteiktā prasība pamatota ar Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Apsūdzētais /pers. A/ kasācijas sūdzībā izteicis lūgumu kasācijas instances tiesai nesodīt viņu ar brīvības atņemšanu, norādot, ka viņam piespriestais sods ir pārāk bargs, pēdējo sešu gadu laikā nav izdarījis noziedzīgus nodarījumus, domā par izaugsmi, ģimeni un tās drošību.

Senāts konstatē, ka apsūdzētais /pers. A/ kasācijas sūdzībā nav atklājis, kādus Krimināllikuma pārkāpumus, nosakot sodu, pieļāvusi tiesa.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzība nav pamatota atbilstoši Kriminālprocesa likuma 573. panta pirmajā daļā norādītajām prasībām.

Aizstāvji I. Sandlers un J. Grīnvalds kasācijas sūdzībās lūguši atcelt Rīgas apgabaltiesas 2024. gada 22. janvāra spriedumu daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu un galīgo sodu.

Pamatojot savu lūgumu, I. Sandlers norādījis, ka apelācijas instances tiesa 1) pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 17. panta, 47. panta pirmās un otrās daļas, 559. panta pirmās un otrās daļas pārkāpumus, pēc savas iniciatīvas krimināllietas sagatavošanas iztiesāšanai laikā pieprasot ziņas par apsūdzēto un viņa tuviniekiem; 2) nav izvērtējusi noziedzīgo nodarījumu raksturu, ņemot vērā apstākļus, kas raksturo tieši apsūdzētajam inkriminēto smago un sevišķi smago noziegumu un kas atšķir tos pēc kaitīguma pakāpes no citiem tādiem pašiem noziegumiem; 3) spriedumā norādot, ka apsūdzētā laulātajai, kurai ir III invaliditātes grupa, ir vecāki, kuri nav sasnieguši pensijas vecumu, nav izvērtējusi, vai vecākiem ir fiziskas un materiālas iespējas uzņemties rūpes par apsūdzētā darbnespējīgo laulāto un mazgadīgo bērnu; 4) nepamatoti nav konstatējusi apsūdzētā tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu, lai gan apelācijas instances tiesā lieta tika skatīta atkārtoti, turklāt kopējais kriminālprocesa ilgums pārsniedz piecus ar pusi gadus.

Savukārt J. Grīnvalds kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa 1) nav izvērtējusi apstākļus, kas raksturo tieši /pers. A/ inkriminēto noziedzīgo nodarījumu kaitīguma pakāpi; tikai par diviem noziedzīgajiem nodarījumiem tiesa ņēmusi vērā apstākli, ka apsūdzētais noziedzīgos nodarījumus izdarījis pirms sešiem gadiem; 2) izvērtējot apsūdzētā ģimenes stāvokli, konstatējusi, ka /pers. A/ laulātajai noteikta III grupas invaliditāte, taču šim faktam nozīmi nav piešķīrusi. Turklāt tiesa nav izvērtējusi ilgtermiņa sekas, kas varētu rasties ilgstošai bērna šķiršanai no /pers. A/, nosakot apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu; 3) nepamatoti atzinusi, ka ievērotas apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, neņemot vērā bezdarbības periodus iztiesāšanā. Turklāt tiesas atzinumi, pamatojot kriminālprocesa norises ilgumu, ir pretrunīgi. Tiesa norādījusi, ka lietas iztiesāšanā triju instanču tiesās tikuši vērtēti pietiekoši sarežģīti un komplicēti jautājumi, savukārt, noraidot aizstāvja lūgumu par apelācijas instances tiesas sprieduma sūdzības iesniegšanas termiņa pagarināšanu, tiesa norādījusi, ka kriminālprocess nav sarežģīts, jo lieta atkārtoti apelācijas instances tiesā iztiesāta tikai daļā par sodu.

Senāts konstatē, ka pretēji apsūdzētā aizstāvju kasācijas sūdzībās paustajām norādēm apelācijas instances tiesa ir izanalizējusi /pers. A/ inkriminēto noziedzīgo nodarījumu raksturu un kaitīguma pakāpi, tai skaitā novērtējusi noziedzīgos nodarījumus gan pēc to smaguma – divi mazāk smagi, viens smags un viens sevišķi smags noziegums –, gan objekta – noziedzīgie nodarījumi apdraudējuši vispārējo drošību narkotisko un psihotropo vielu aprites sfērā. Tiesa ņēmusi vērā, ka sevišķi smagā noziegumā gadījumā narkotisko vielu aprite notikusi lielā apmērā. Tiesa arī konstatējusi, ka vismaz divos noziedzīgajos nodarījumos apsūdzētais narkotiskās vielas realizējis pret atlīdzību, un tādējādi atzinusi, ka tiem ir augstāka kaitīguma pakāpe, turklāt minētajām darbībām nav bijis gadījuma raksturs, apsūdzētais apzināti rīkojies pretēji sabiedrības interesēm. Tiesa arī izvērtējusi noziedzīgo nodarījumu kaitīguma pakāpi, salīdzinot ar citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar narkotisko vielu apriti.

Tāpat apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi /pers. A/ personību raksturojošās ziņas, tai skaitā informāciju par apsūdzētā laulātās III grupas invaliditāti, kā arī viņa apgādībā esošu mazgadīgu bērnu Tiesa ņēmusi vērā, ka noziedzīgos nodarījumus apsūdzētais izdarījis pirms sešiem gadiem, jaunus noziedzīgus nodarījumus apsūdzētais nav izdarījis. Apelācijas instances tiesa arī izvērtējusi bērna interešu ievērošanas iespējas un uzsvērusi, ka par Krimināllikuma 253.[1] panta pirmajā un trešajā daļā paredzētajiem noziegumiem likumdevējs kā pamatsodu ir paredzējis tikai brīvības atņemšanu. Tiesa arī atzinusi, ka nav pamata apsūdzētajam noteikt vieglāku sodu nekā likumā paredzēts, ņemot vērā, ka apsūdzētajam inkriminētie noziedzīgie nodarījumi ir saistīti ar narkotisko un psihotropo vielu nelegālu apriti.

Turklāt Senāts konstatē, ka aizstāvis I. Sandlers kasācijas sūdzībā nav pamatojis, kā ziņu pieprasīšana par apsūdzētā nodarbinātību un viņa laulātās invaliditātes esību, kā arī ziņu par apsūdzētā laulātās vecāku iespēju parūpēties par savu meitu un mazdēlu neizvērtēšana ir novedusi pie nelikumīga nolēmuma, turklāt šīs ziņas aizstāvis nav apšaubījis.

Apelācijas instances tiesa arī izvērtējusi, vai lietā nav konstatējams Kriminālprocesa likuma 14. pantā noteikto tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums. Tiesa nolēmumā hronoloģiskā secībā izklāstījusi izskatāmajā kriminālprocesā veiktās procesuālās darbības,

sākot no kriminālprocesa uzsākšanas 2017. gada 17. maijā līdz lietas izskatīšanai trīs instanču tiesās, kā arī ņēmusi vērā lietas atkārtotu iztiesāšanu apelācijas instances tiesā un atzinusi, ka apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā nav pārkāptas. Tiesa secinājusi, ka krimināllieta izmeklēta un iztiesāta saprātīgā termiņā, nepieļaujot kriminālprocesa neattaisnotu novilcināšanu.

Senāts konstatē, ka aizstāvis J. Grīnvalds nav pamatojis, kā kasācijas sūdzībā norādītais lūguma par apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa pagarināšanu noraidīšanas pamatojums ietekmējis apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā šajā kriminālprocesā kopumā un kā izpaudusies kriminālprocesa neattaisnota novilcināšana, izskatot lietu atkārtoti apelācijas instances tiesā sešu mēnešu laikā.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ aizstāvju kasācijas sūdzību argumenti daļā nav pamatoti ar norādi uz Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, turklāt pēc būtības tie pauž sūdzības iesniedzēju neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot sodu ietekmējošos apstākļus un tos pamatojošos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

Minētais ir pamats atteikumam šajā daļā ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu.

I. Sandlers arī norādījis, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, jo tā pretēji Kriminālprocesa likuma 528. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam un, neievērojot Senāta 2015. gada 9. aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-199/2015 paustās atziņas, sodu noteikusi pēc Krimināllikuma 253. panta trešās daļas, kas neatbilst nodarījuma juridiskajai kvalifikācijai pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2. punktu tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesā lieta izskatīta atkārtoti tikai daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteikto sodu par četriem noziedzīgiem nodarījumiem un galīgo sodu.

Apelācijas instances tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā norādījusi, ka tiesa atcēlusi Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020. gada 16. oktobra spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1] panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums ar numuru 1), 253.[1] panta trešās daļas (noziedzīgais nodarījums ar numuru 2), 253. panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums ar numuru 3) un 253. panta pirmās daļas (noziedzīgais nodarījums ar numuru 4), kā arī daļā par galīgo sodu, kas noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu.

Tiesa par katru noziedzīgo nodarījumu /pers. A/ noteikusi sodu, tai skaitā par noziedzīgā nodarījuma ar numuru 2 izdarīšanu sodījusi ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem 1 mēnesi un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem. Senāts atzīst, lai arī tiesa, norādot Krimināllikuma pantu, par kuru apsūdzētais sodīts par noziedzīgā nodarījuma ar numuru 2 izdarīšanu, nav tam pievienojusi indeksu, tomēr tas nerada neskaidrības, par kuru noziedzīgo nodarījumu sods ticis piemērots. Sprieduma motīvu daļā un arī rezolutīvās daļas sākumā norādīts pareizs Krimināllikuma pants un tā daļa, proti, Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums (noziedzīgais nodarījums ar numuru 2), tādējādi acīmredzami pieļauta pārrakstīšanās kļūda, kas nerada šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu šajā daļā.

Turklāt Senāts konstatē, ka aizstāvja atsaucei kasācijas sūdzībā uz Senāta 2015. gada 9. aprīļa lēmumu lietā Nr. SKK-199/2015 ir vispārīgs raksturs, jo aizstāvja atzinumi par šīs judikatūras pārkāpumiem nav pamatoti ar izskatāmās lietas faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem.

Izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, jo kasācijas sūdzības argumenti nav saistīti ar tiesu praksē nozīmīgu tiesību normu interpretāciju.

Minētais ir pamats atteikumam šajā daļā ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, 573.[1] panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

S. Kaija I. Jansone I. L. Zemīte